

ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ

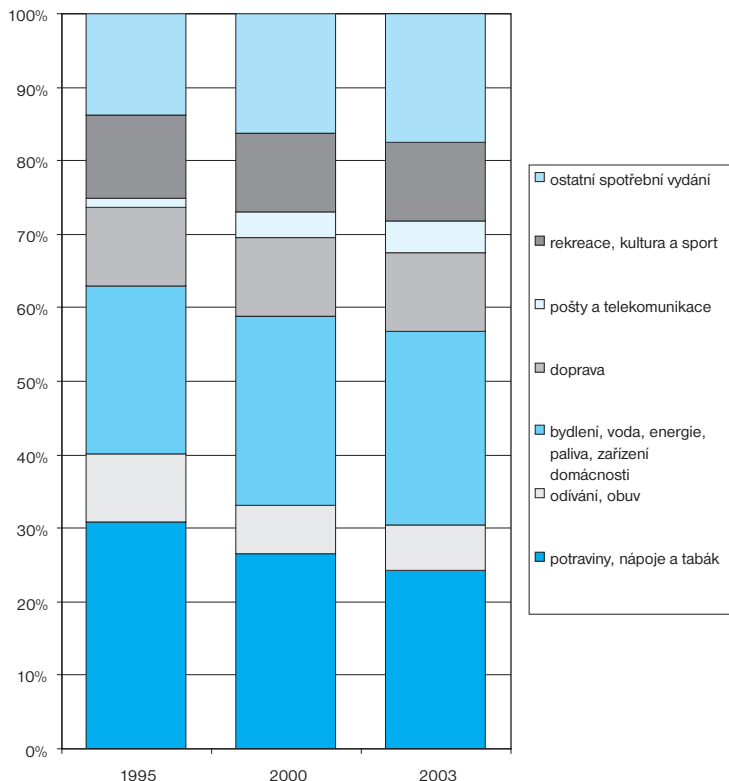
Víte, že...

V roce 2003 spotřeboval v průměru jeden obyvatel České republiky 80,6 kg masa (hlavně vepřového), 256 vajec, 73,6 kg brambor, 58,5 litrů mléka a 4,5 kg másla, což bylo vesměs méně než v roce 1993? Že zvýšil spotřebu zeleniny na 78 kg, ovoce na 76,2 kg a ryby na 5,3 kg? Že výchova a výživa v přepočtu na jedno dítě stála rodiny v průměru 40 695 korun a podíl starobního důchodu a čisté mzdy klesl na 55,2% z 60,1% v roce 1993?

Ze 4 064 tis. českých domácností mělo v roce 2003 připojenu telefonní linku 2 557 tisíc a osobní počítač 966 tisíc. Internet na domácím počítači používalo 601 tis. domácností, především s připojením přes telefonní linku (79%), vysokorychlostní připojení využívalo 10% domácností s internetem na svém počítači.

Není-li uvedeno jinak, všechna data se týkají roku 2003.

Struktura spotřebních vydání domácností

Struktura peněžních příjmů a výdajů domácností

průměry na 1 člena domácnosti

	1995	2000	2003
Peněžní příjmy úhrnem (Kč)	65 215	97 807	114 760
z toho (%):			
pracovní příjmy	74,9	75,3	75,1
sociální příjmy	20,0	20,6	20,6
Peněžní vydání úhrnem (Kč)	62 488	94 010	108 023
z toho (%):			
daň z příjmů	7,0	6,8	7,0
zdravotní a sociální pojištění	9,4	8,5	8,4
Čistá peněžní vydání úhrnem (Kč)	52 207	79 625	91 365
A. Spotřební vydání (Kč)	49 430	73 015	84 568
v tom (%):			
Potraviny a nealkoholické nápoje	26,8	23,2	21,2
Alkoholické nápoje, tabák	4,1	3,3	3,0
Odivání, obuv	9,2	6,7	6,2
Bydlení, voda, energie, paliva	14,5	18,5	19,7
z toho:			
nájemné a ostatní služby související s bytem	4,3	6,1	6,5
ústřední topení, teplá voda	3,0	3,7	3,6
elektřina a plyn	4,1	6,6	7,3
Bytové vybavení, zařízení domácnosti	8,3	7,2	6,7
Zdraví	1,4	1,6	1,9
Doprava	10,8	10,6	10,7
z toho nákup a provoz osobních dopravních prostředků	8,9	8,7	8,9
Pošty a telekomunikace	1,1	3,5	4,3
Rekreace, kultura a sport	11,5	10,8	10,8
z toho dovolená s komplexními službami	3,0	2,6	2,5
Vzdělání	0,7	0,6	0,6
Stravovací a ubytovací služby	4,6	5,2	5,2
Ostatní zboží a služby	7,0	8,8	9,7
z toho osobní péče	3,0	2,9	3,0
B. Ostatní vydání (Kč)	2 777	6 610	6 797
z toho pořízení, rekonstrukce domu (bytu) (%)		58,7	56,6

Peněžní příjmy domácností přepočtené na jednoho člena stouply v roce 2003 na téměř 115 tis. korun, když v roce 1995 dosahovaly 65 tis. korun. Přibližně tentýž růst (76%) zaznamenala i čistá peněžní vydání, když stoupla, opět v přepočtu na jednoho člena domácnosti, na 91 tis. korun proti 52 tisícům v roce 1995. Zatímco klesá podíl spotřeby potravin a nealkoholických nápojů na spotřebních vydáních domácností, roste podíl výdajů na bydlení a s ním spojené služby, výdajů na nákup vybavení do bytu. Ve statistice je znát i rostoucí podíl vybavenosti mobilními telefony, protože výdaje položky, do níž spadají i tyto komunikační prostředky, stouply v roce 2003 proti roku 1995 téměř čtyřikrát.

Výrazně však rostou i ostatní vydání, nejen výdaje domácností na spotřebu. Spotřební vydání se sice v uvedeném období zvýšila o 71 %, ovšem ostatní vydání (více než polovinu z nich tvoří vydání na pořízení a rekonstrukci domu či bytu) stoupla za tu dobu o 145 %.

ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ

Spotřeba nejdůležitějších druhů potravin na 1 obyvatele

	Měřicí jednotka	1993	1995	2000	2003
Obiloviny ¹⁾	kg	164,5	160,8	136,3	142,3
Pšeničná mouka	kg	88,5	88,1	86,6	91,0
Žitná mouka	kg	22,4	20,0	11,1	12,9
Rýže	kg	3,9	4,4	4,6	5,0
Chléb	kg	60,3	58,5	56,0	54,3
Pšeničné pečivo běžné a jemné	kg	38,4	42,1	42,8	43,8
Těstoviny	kg	3,3	3,8	6,5	5,6
Maso celkem ²⁾	kg	84,3	82,0	79,4	80,6
z toho:					
vepřové	kg	48,1	46,2	40,9	41,5
hovězí	kg	19,8	18,5	12,3	11,5
telecí	kg	0,3	0,3	0,2	0,1
drůbež	kg	11,7	13,0	22,3	23,8
Ryby celkem	kg	4,5	4,9	5,4	5,3
Mléko a mléčné výrobky ³⁾	kg	190,1	187,8	214,1	223,4
Mléko konzumní	l	72,8	64,6	57,8	58,5
Sýry celkem	kg	6,1	6,5	10,5	11,3
Tvaroh	kg	2,4	2,8	3,4	3,4
Vejce	kusy	318,0	290,0	275,0	256,0
Máslo	kg	5,3	4,5	4,1	4,5
Sádlo vepřové vč. slaniny	kg	6,1	5,2	4,8	4,7
Tuky a oleje ⁴⁾	kg	23,4	22,7	22,8	25,0
Rostlinné jedlé tuky a oleje	kg	14,5	15,4	16,3	15,7
Ovoce v hodnotě čerstvého	kg	72,7	72,1	75,0	76,2
z toho citrusové plody	kg	12,8	15,4	14,9	15,7
Zelenina v hodnotě čerstvé	kg	74,2	78,0	82,9	80,0
Luštěniny	kg	1,8	1,9	2,0	2,1
Brambory	kg	84,0	76,5	77,0	73,6
Cukr	kg	38,9	38,9	36,1	43,0
Cukrovinky čokoládové, čokoláda, kakao	kg	3,9	4,8	4,7	5,2
Cukrovinky nečokoládové	kg	2,2	2,7	2,5	2,3
Čaj	kg	0,3	0,3	0,3	0,2
Zrnková káva pražená	kg	2,2	2,3	2,4	2,3
Nápoje nealkoholické	l	112,1	121,3	206,0	266,0
z toho minerální vody	l	16,7	18,0	47,0	60,0

¹⁾ v hodnotě zrna

²⁾ maso hovězí, telecí, vepřové, skopové, kozí, koňské a králičí, drůbež a zvěřina v hodnotě masa na kosti vč. vnitřností

³⁾ v hodnotě mléka, bez másla

⁴⁾ v hodnotě čistého tuku

Dá se z tabulky popisující spotřebu nejdůležitějších druhů potravin na jednoho obyvatele zjistit, zda se během let 1993 až 2003 zlepšily stravovací návyky obyvatel České republiky? Jak se změnila spotřeba například živočišných tuků nebo zeleniny? A jak interpretovat fakt, že v roce 1993 vypil každý z nás v průměru 112,1 litrů nealkoholických nápojů a v roce 2003 už 266 litrů, když v tom zahrnutá spotřeba minerálních vod na obyvatele stoupla za toto období ze 16,7 litru na 60 litrů?

Indexy spotřebitelských cen

v %

	prosinec 1999 = 100			
	1993	1995	2000	2003
Spotřebitelské ceny zboží a služeb celkem	61,9	74,2	102,9	109,8
Potraviny a nealkoholické nápoje	74,2	90,9	102,0	102,8
Alkoholické nápoje, tabák	63,9	72,7	101,5	107,8
Odivání a obuv	63,5	77,9	97,7	89,0
Bydlení, voda, energie, paliva	41,2	51,5	106,3	126,3
Bytové vybavení, zařízení domácností, opravy	74,0	83,3	99,4	97,9
Zdraví	40,4	63,4	103,3	116,1
Doprava	63,5	72,5	106,0	104,4
Pošta a telekomunikace	44,3	56,3	101,5	107,8
Rekreace a kultura	65,1	79,5	101,3	108,3
Vzdělávání	38,7	63,1	101,8	111,6
Stravování a ubytování	62,4	75,8	101,5	109,9
Ostatní zboží a služby	70,6	81,3	102,6	114,8

Když ekonomové hovoří o změně indexu spotřebitelských cen či míře inflace, snaží se popsat to, co většinu lidí při pohledu do peněženek velmi zajímá – je draže nebo levněji? Toto „zdražování“ či „zlevňování“ má být zachyceno srovnáním cen ve dvou obdobích (počítané jednoduchými i složitějšími způsoby, viz definice míry inflace). Růst či pokles cen však nelze spočítat u všeho zboží a všech služeb, které je možné nakoupit – šlo by o nadlidský úkol. Do pomyslného košíku se proto vybírají takové produkty a služby, za které lidé utrácejí především. Ty pak reprezentují i ostatní zboží a služby - nazývají se tak **reprezentanty** a jejich úhrn **spotřebním košem**.

Proč se však strážce vaší rodinné pokladny rozčiluje, když každý měsíc zveřejňovaný růst spotřebitelských cen neodpovídá tomu, jak cenový vývoj pocítuje zrovna váš domácí rozpočet? Stojí za tím právě spotřební koš – možná vydáváte za potraviny více (či méně) než je jejich podíl ve spotřebním koši navoleném statistiky pro propočítání inflace, možná utratíte více (či méně) za benzín, provoláte mobilním telefonem, zaplatíte za značková trička, léky v lékárně, atd. Každá domácnost tak má svůj vlastní „spotřební koš“, v němž jsou zastoupena vydání podle právě jejich potřeb. Ta mohou mít jinou váhu než ta, která odpovídá oficiálnímu spotřebnímu koši, z něhož jsou počítány změny cen.

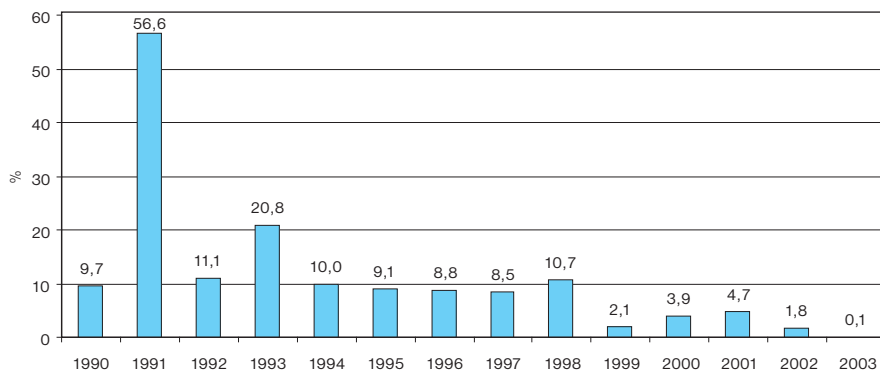
Ekonomům však zamotávají hlavu ještě další věci: zboží a služby zařazené do spotřebního koše nejsou neměnným sortimentem. Auto vyrobené v roce 2003 je určitě jiné než auto téže značky ze 70. let a ještě daleko výraznějším příkladem je osobní počítač – rozdíl mezi funkcemi tohoto produktu vyrobeného v roce 1995 a produktem například z roku 2000 je i přes velmi krátké časové rozmezí nebetyčný. Vaši rodiče si možná vzpomenou na smetanový jogurt v bachraté skleničce s džemem na dně: byl to jediný druh jogurtu, který si bylo možné koupit, čemuž se při nynějším pohledu na regály zaplněné nejrůznějšími druhy tohoto mléčného výrobku ani nechce věřit. Jak si tedy při takových změnách ve zboží poradit a vybrat ta správná pro cenová srovnání? Co s rozdílnou kvalitou, parametry, širší výběru a dalšími odlišnostmi? Nezbyvá než poctivě přiznat, že změřit přesně změny cen je nemožné.

Přesto však odhadnete z tabulky, která výdajová skupina zdražila v letech 1993 až 2003 nejvíce a která nejméně?

Míra inflace je přírůstek průměrného indexu spotřebitelských cen za posledních 12 měsíců proti průměru předchozích 12ti měsíců. Index spotřebitelských cen měří vývoj spotřebitelských cen, které se sledují na spotřebním koši (cenovými reprezentanty jsou takové výrobky a služby, které se významně podílejí na výdáních obyvatelstva).

Míra inflace

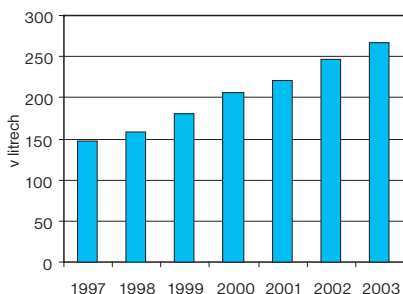
Zatímco v roce 2003 byly ceny pro spotřebitele téměř stejné jako v předchozím roce, v roce 1991 došlo k jejich skokovému růstu o téměř 57 %. Po tomto největším zatížení se však v dalších letech vyvíjely ceny mírněji. Česká republika se tak v období přeměny hospodářství na tržní ekonomiku nemusela potýkat s příliš vysokou mírou inflace jako okolní země, které zápolily dlouhá léta s dvojciferným růstem spotřebitelských cen.

Spotřeba alkoholických nápojů a cigaret na 1 obyvatele

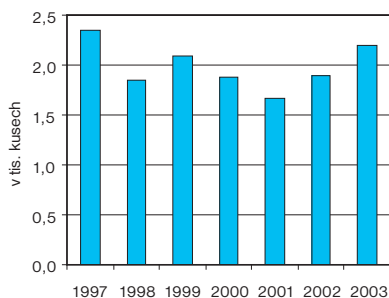
	Měřicí jednotka	1993	1995	2000	2003	Index 2003/2002
Alkoholické nápoje	litry	.	.	184,3	186,4	101,1
Lihoviny (40%)	litry	7,8	7,9	8,3	8,4	101,2
Víno	litry	15,3	15,4	16,1	16,3	100,6
víno hroznové	litry	.	.	13,5	13,9	101,5
víno ostatní	litry	.	.	2,6	2,4	96,0
Pivo	litry	153,6	156,9	159,9	161,7	101,1
Cigarety	ks	1 912	2 185	1 882	2 192	115,8

Spotřeba nealkoholických nápojů a cigaret na 1 obyvatele ČR

Spotřeba nealkoholických nápojů

Spotřeba cigaret

Domácnosti podle sociálních skupin - vybrané ukazatele o bytě a vybavenosti domácností v roce 2003

	Průměrná domácnost	v tom domácnosti			
		zaměstnanců	zemědělců	samostatně činných	důchodců
VYBRANÉ ÚDAJE O BYTĚ					
Typ domu (%)					
rodinný dům	37,2	33,3	76,0	44,4	37,6
ostatní	62,8	66,7	24,0	55,6	62,4
Druh bytu (%)					
vlastní dům / byt	50,4	46,0	78,7	56,1	53,3
družstevní	23,3	25,7	8,1	19,8	21,7
nájemní aj.	26,4	28,3	13,2	24,1	25,1
Vytápění (%)					
dálkové, ústřední	48,4	50,1	12,4	41,4	52,0
vlastní ústřední/etážové v rodinném domě	32,6	29,6	64,8	40,9	31,6
etážové, plynové, elektrické v bytě	15,6	17,4	14,7	15,3	12,2
kombinované, jiný způsob	3,4	2,9	8,2	2,4	4,2
Vybavení plynem ze sítě (%)	70,7	71,9	43,3	71,6	70,8
Počet obytných místností na byt	3,0	3,0	3,6	3,4	2,6
Obytná plocha v m ² na osobu	20,3	18,2	21,1	19,0	29,7

VYBAVENOST (počet předmětů na 100 domácností)

Chladnička	48,3	40,3	56,1	41,2	66,9
Mraznička	42,9	42,1	82,3	44,0	39,7
Chladnička s mrazničkou	61,7	69,3	56,2	69,8	43,4
Automatická pračka	89,9	96,5	94,2	101,0	71,1
Běžná pračka	21,0	15,0	29,4	9,8	37,2
Myčka nádobí	11,8	13,6	13,7	27,5	1,5
Mikrovlnná trouba	59,7	68,1	76,4	74,9	33,7
Televizor barevný	122,4	127,0	123,8	132,1	108,5
Televizor černobílý	7,9	6,9	7,9	6,3	10,7
Satelitní souprava	10,2	10,6	10,5	14,7	7,0
Kabelová televize	27,1	29,0	10,8	26,2	25,6
Radiomagnetofon	74,1	82,8	85,4	76,4	54,4
CD přehrávač	28,3	36,1	20,3	44,0	6,3
Hi-fi souprava	41,4	50,9	34,8	67,9	10,7
Videorekordér	58,3	70,0	69,4	81,6	22,1
Videokamera	9,2	11,0	11,2	17,9	1,6
Osobní počítač	34,2	42,8	32,8	66,9	2,4
Telefon pevný	72,4	71,3	66,0	79,5	72,3
Telefon mobilní	122,1	150,5	129,5	168,9	42,7
Internet	11,0	13,4	11,4	19,4	2,9
Jízdní kolo	155,4	187,9	205,7	208,5	60,4
Motocykl	10,0	11,1	32,5	10,9	4,9
Osobní automobil	68,3	73,5	93,8	101,0	39,7
Garáž	30,5	28,4	53,0	35,8	29,9
Rekreační objekt	13,5	12,7	3,2	14,8	15,6
Zahradní domek	4,7	4,9	2,7	2,6	5,4

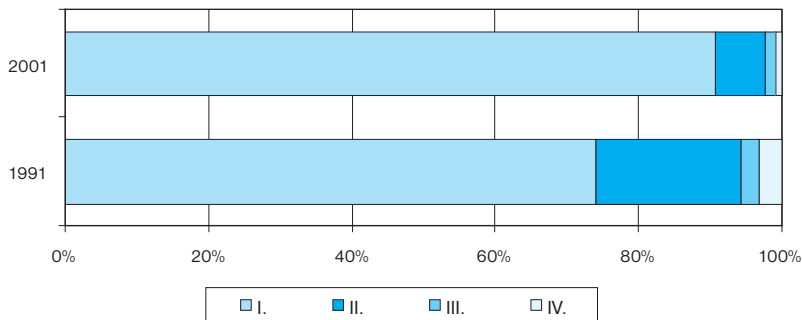
ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ

Kvalita bydlení z výsledků SLDB

Ukazatele bydlení podle SLDB v letech 1961 až 2001

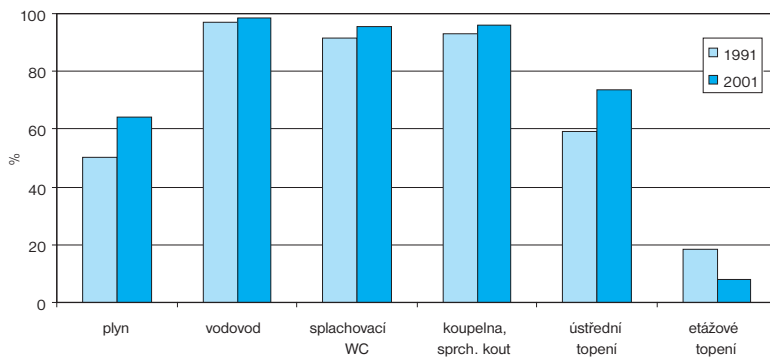
	1961	1970	1980	1991	2001
Průměrná obytná plocha (m²)					
na byt	35,5	39,1	42,7	45,9	49,5
na obytnou místnost	19,6	18,6	17,7	17,2	18,2
na 1 osobu	10,5	12,4	14,6	16,6	18,6
Průměrný počet osob					
na byt	3,36	3,15	2,92	2,76	2,64
na obytnou místnost	1,86	1,50	1,21	1,04	0,98
Počet obytných místností na byt	1,80	2,10	2,41	2,66	2,72

Kategorie trvale obydlených bytů

Vybavenost trvale obydlených bytů podle SLDB v letech 1991 a 2001

	1991		2001	
	absolutně	%	absolutně	%
Trvale obydlené byty celkem	3 705 681	100,0	3 827 678	100,0
z toho byty vybavené:				
plynem	1 854 163	50,0	2 453 702	64,1
vodovodem v bytě	3 591 476	96,9	3 770 500	98,5
splachovacím záchodem vlastním	3 390 079	91,5	3 650 028	95,4
koupelnou, sprchovým koutem	3 453 835	93,2	3 678 207	96,1
ústředním topením	2 187 457	59,0	2 816 000	73,6
etážovým topením	688 507	18,6	311 314	8,1

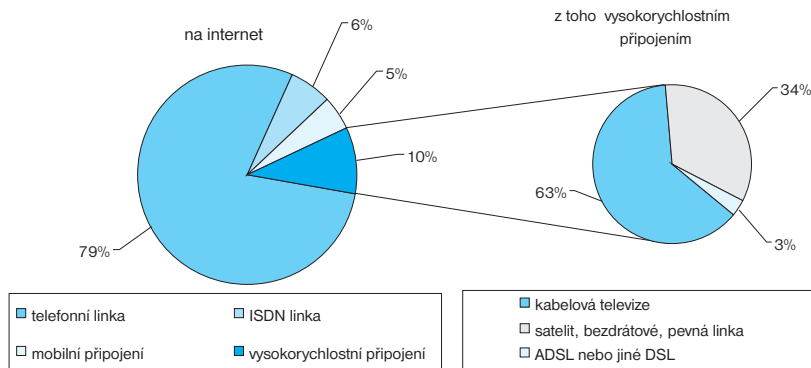

Vybavenost domácností informační a komunikační technologií v roce 2003

Území	Domácnosti celkem (tis.)	z nich vybavené					
		pevnou telefonní linkou		osobním počítačem		z toho připojeným k internetu	
		tis. domácností	% ¹⁾	tis. domácností	% ¹⁾	tis. domácností	% ¹⁾
Česká republika	4 064	2 557	62,9	966	23,8	601	14,8
kraj:							
Hl. m. Praha	283	249	88,0	106	37,5	83	29,3
Středočeský	407	296	72,7	97	23,8	63	15,5
Jihočeský	321	205	63,9	61	19,0	38	11,8
Plzeňský	344	226	65,7	78	22,7	40	11,6
Karlovarský	201	122	60,7	44	21,9	32	15,9
Ústecký	272	123	45,2	47	17,3	26	9,6
Liberecký	183	110	60,1	44	24,0	24	13,1
Královéhradecký	218	133	61,0	44	20,2	30	13,8
Pardubický	256	153	59,8	65	25,4	40	15,6
Vysočina	180	106	58,9	50	27,8	28	15,6
Jihomoravský	409	273	66,7	122	29,8	76	18,6
Olomoucký	235	123	52,3	34	14,5	21	8,9
Zlínský	277	183	66,1	65	23,5	41	14,8
Moravskoslezský	478	255	53,3	109	22,8	59	12,3

¹⁾ podíl na celkovém počtu domácností v daném kraji

Připojení počítače v domácnosti

ISDN (Integrated Services Digital Network) – digitální linka napojená na digitální komunikační síť, která je budována a rozvíjena především na základě stávající telefonní sítě. Místo modemu využívá ISDN adaptér a maximální přenosová rychlost je 128 kbit/s – dočasné připojení.

ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) – digitální technologie, pracující na rozdíl od ISDN na vysokofrekvenčním pásmu umožňujícím nárůst přenosové rychlosti u stávajících účastnických přípojek – dočasné připojení.

ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ

Přístup jednotlivců k mobilnímu telefonu, osobnímu a přenosnému počítači a na internet v roce 2003

	Mobilní telefon		Osobní počítač doma		Přenosný počítač		Internet doma	
	v tis.	%	v tis.	%	v tis.	%	v tis.	%
Celkem 15+	5 717,2	66,0	2 826,5	32,6	207,0	2,4	1 797,0	20,8
muži	3 014,5	72,1	1 470,6	35,2	136,8	3,3	936,6	22,4
ženy	2 702,7	60,3	1 355,9	30,3	70,2	1,6	860,4	19,2
podle věkových skupin:								
15-24	1 204,3	85,6	720,4	51,2	24,4	1,7	449,4	31,9
25-34	1 449,8	86,8	582,5	34,9	67,8	4,1	372,1	22,3
35-44	1 088,6	81,5	655,1	49,0	70,0	5,2	426,9	32,0
45-54	1 025,8	67,1	543,6	35,6	29,4	1,9	354,1	23,2
55-64	630,0	48,9	242,7	18,8	12,2	0,9	150,5	11,7
65 a více	318,7	22,3	82,3	5,8	3,3	0,2	44,0	3,1
podle vzdělání:								
základní	866,6	46,7	429,0	23,1	5,6	0,3	241,4	13,2
střední bez maturity	2 142,0	63,9	722,5	21,6	21,6	0,6	398,3	11,9
střední s maturitou	2 037,9	76,3	1 173,6	44,0	82,3	3,1	778,9	29,2
vysokoškolské	670,7	85,7	501,4	64,1	97,5	12,5	378,4	48,4

Základní informace o životním minimu

Životní minimum je společensky uznanou minimální hranicí příjmu, pod níž nastává stav hmotné nouze. Bylo zavedeno zákonem č. 463/1991 Sb., o životním minimu, koncem roku 1991. Vymezuje výši nezbytných finančních prostředků pro domácnost k dočasnému zajištění základních životních potřeb jejích členů. Životní minimum patří do systému dávek státní sociální podpory, který zabezpečuje pomoc zejména rodinám s dětmi ve stanovených sociálních situacích. Jeho výše (resp. jeho násobky či různé koeficienty) hrají roli při zjišťování, zda mají lidé nárok na některé dávky a pro výpočet většiny dávek státní sociální podpory. Můžete se s tímto pojmem setkat ale i ve finančním světě – zadatel o úvěr jistě ví, že banky a některé jiné společnosti poskytující půjčky zkoumají výši životního minima v poměru k jeho příjmům a poté se rozhodují.

Složky životního minima jsou dvě. První část má vztah k základním osobním potřebám jednotlivých členů domácnosti. Mezi tyto osobní potřeby patří výživa, ošacení, obuv, ostatní průmyslové výrobky pro krátkodobé použití, služby a osobní rozvoj (informace, vzdělání). Druhá část životního minima vyjadřuje potřebu finančních zdrojů nezbytných k úhradě společných nákladů na domácnost, tj. především nákladů na bydlení a související služby.

Částky životního minima nejsou dané jednou provždy, ale průběžně se upravují podle vývoje spotřebitelských cen, aby byla zachována jejich reálná hodnota. V době vydání této ročenky platily peněžní částky podle nařízení vlády č. 664/2004 Sb. s účinností od 1. 1. 2005.

Ukazatel	Datum účinnosti od						
	1.1.1996	1.10.1996	1.7.1997	1.4.1998	1.4.2000	1.10.2001	1.1.2005
Částky životního minima k zajištění výživy a ostatních osobních potřeb občana činí měsíčně Kč:							
pro nezaopatřené děti ve věku							
do 6 let	1 320	1 410	1 480	1 560	1 600	1 690	1 720
6 – 10 let	1 460	1 560	1 640	1 730	1 780	1 890	1 920
10 – 15 let	1 730	1 850	1 940	2 050	2 110	2 230	2 270
15 – 26 let	1 900	2 030	2 130	2 250	2 310	2 450	2 490
pro ostatní osoby	1 800	1 920	2 020	2 130	2 190	2 320	2 360
Částky životního minima k zajištění nezbytných nákladů na domácnost činí měsíčně Kč:							
jednotlivec	860	970	1 020	1 300	1 580	1 780	1 940
dvoučlenná domácnost	1 130	1 270	1 330	1 700	2 060	2 320	2 530
tří až čtyřčlenná domácnost	1 400	1 570	1 650	2 110	2 560	2 880	3 140
pět a vícečlenná domácnost	1 580	1 770	1 860	2 370	2 870	3 230	3 520

Příklad výpočtu životního minima od 1. 1. 2005

Rodina s dvěma dětmi ve věku 8 a 12 let

měsíční částka životního minima k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb:

$$1\,920 + 2\,270 + 2\,360 \times 2 = 8\,910$$

měsíční částka životního minima k zajištění nezbytných nákladů na domácnost: 3 140

Celková částka životního minima pro tuto čtyřčlennou rodinu činí 12 050 Kč.

ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ

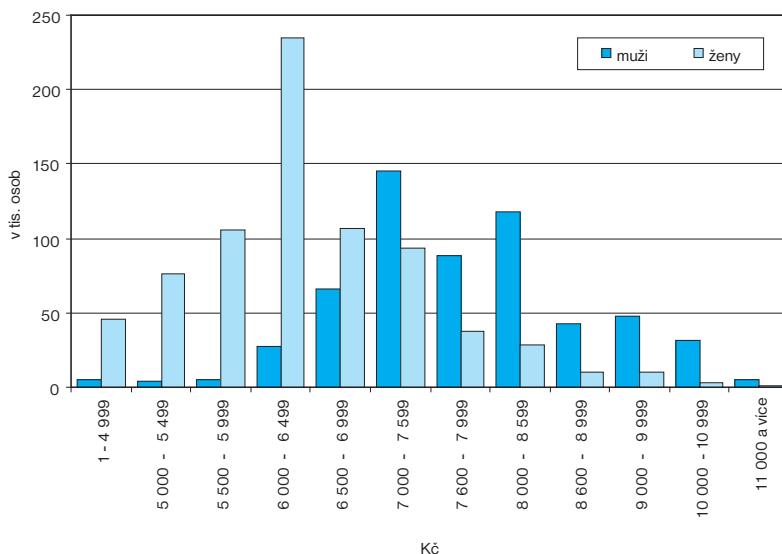
Průměrný starobní důchod

	Průměrný starobní důchod v Kč	Počet starobních důchodců	Podíly v %:	
			starobní důchod/ čistá mzda	starobní důchodci/ obyvatelstvo
1993	2 734	1 808 008	60,1	17,5
1994	3 059	1 802 780	57,2	17,4
1995	3 578	1 802 837	56,6	17,5
1996	4 213	1 770 277	56,0	17,2
1997	4 840	1 802 664	58,3	17,5
1998	5 367	1 848 423	59,0	18,0
1999	5 724	1 879 883	58,2	18,3
2000	5 962	1 906 759	57,1	18,6
2001	6 352	1 922 772	56,1	18,8
2002	6 830	1 907 830	56,5	18,7
2003	7 071	1 914 219	55,2	18,8
Index 2003/1993	258,6	105,9	91,9	107,2
Průměrné roční tempo růstu	10,0	0,6	x	x

V roce 2003 bylo v České republice 1 914 219 starobních důchodců, což představovalo proti roku 1993 zvýšení jejich počtu o 5,9 %. Průměrný starobní důchod se však za tu dobu zvýšil o 158,6 %. Výše vyplacených důchodů tak byla výrazně vyšší než by odpovídalo přírůstku starobních důchodců. Zdá se vám poměr nevysvětlitelně vysoký? Nalistujte si stránky v kapitole Národní hospodářství o růstu mezd a růstu cen. Teprve podle jejich vývoje můžete provést vlastní úvahu o tom, zda je průběžné zvyšování důchodů (tzv. valorizace) odpovídající.

Důležitější než samotná výše starobního důchodu je jeho poměr k průměrné mzdě. V mezinárodních srovnání je sice zpravidla sledována poměrná výše starobních důchodů k průměrné hrubé mzdě, ovšem více o vzájemném vztahu mezi starobními důchody a příjmy zaměstnaných vypovídá poměr starobního důchodu a čisté mzdy (ta oproti hrubé mzdě nezahrnuje daň z příjmů a jí podobné položky), jak je uvedeno v tabulce. Z té je také patrné, že zatímco podíl starobních důchodců na celkovém počtu obyvatel narůstá, výše jejich důchodu v poměru k čisté mzdě naopak klesá. Co se dá z takového vývoje usoudit, víme-li z kapitoly Obyvatelstvo, že počet narozených v 90. letech minulého století stále klesal?

Důchodci podle výše starobního důchodu k 31. 12. 2003

UŽITEČNÉ ODKAZY

Český statistický úřad:

www.czso.cz/zivotni_uroven

www.czso.cz/socialni_zabezpeceni

www.czso.cz/scitani_lidu

www.czso.cz/rocenka_zivotni_uroven

Další:

www.mpsv.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí

portal.mpsv.cz

Integrovaný portál MPSV

KVÍZOVÉ OTÁZKY

Odpovědi na kvízové otázky najdete na konci publikace.

1. Která položka tvoří největší část výdajů domácností?
2. Jaký je od roku 1993 trend ve spotřebě jednotlivých druhů masa na 1 obyvatele?
3. Ve kterém kraji byly v roce 2003 nejlépe vybaveny domácnosti osobním počítačem?
4. Jaké bylo životní minimum pětičlenné rodiny se třemi dětmi ve věku 9, 14 a 16 let, psem, kočkou a dvěma kanáry v březnu 2005?
5. Jak velký byl v roce 2003 průměrný starobní důchod a jaký byl jeho poměr k čisté mzdě? Jaký je trend podílu starobních důchodců na obyvatelstvu mezi lety 1993 až 2003?

